

W13.17.0192/III

wijziging van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 in verband met het in de Jeugdwet handhaven van de mogelijkheid om gemeenten in uitzonderingsgevallen tot samenwerking te verplichten en het verminderen van uitvoeringslasten

Voorstel van wet

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 te wijzigen teneinde gemeenten in uitzonderingsgevallen tot samenwerken te kunnen verplichten en de uitvoeringslasten te kunnen verminderen;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Jeugdwet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2.8 van de Jeugdwet komt als volgt te luiden:

Artikel 2.8

1. De colleges werken met elkaar samen, indien dat voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering van deze wet aangewezen is.
2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen gebieden worden aangewezen waarbinnen colleges met het oog op de samenhangende uitvoering van de aan de colleges en de gemeenteraden bij of krachtens deze wet en andere wetten opgedragen taken samenwerken, uitsluitend indien de noodzakelijke samenwerking in deze gebieden ontbreekt en nadat Onze Ministers op overeenstemming gericht overleg hebben gevoerd met de betrokken colleges. Bij die maatregel kunnen regels worden gesteld over de vorm van samenwerking.
3. De voordracht voor een krachtens het tweede lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt gedaan door Onze Ministers in overeenstemming met Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
4. De voordracht voor een krachtens het tweede lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet gedaan dan nadat het ontwerp in de Staatscourant is bekendgemaakt en aan een ieder de gelegenheid is geboden om binnen vier weken na de dag waarop de bekendmaking is geschied, wensen en bedenkingen ter kennis van Onze Ministers te brengen. Gelijkzijdig met de bekendmaking wordt het ontwerp aan de beide kamers der Staten-Generaal overgelegd.

B

Na artikel 2.14 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2.15

In het belang van de beperking van uitvoeringslasten stellen Onze Ministers regels. Deze regels kunnen slechts betrekking hebben op:

- a. de wijze waarop bekostiging van jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en gekwalificeerde gedragswetenschappers door colleges plaatsvindt;

- b. de wijze waarop gegevensuitwisseling tussen jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en gekwalificeerde gedragswetenschappers, en colleges plaatsvindt;
- c. de wijze waarop verantwoording van jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en gekwalificeerde gedragswetenschappers aan colleges plaatsvindt.

ARTIKEL II

Na artikel 2.6.7 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2.6.7a

In het belang van de beperking van uitvoeringslasten stelt Onze Minister regels. Deze regels kunnen slechts betrekking hebben op:

- a. de wijze waarop bekostiging van aanbieders door colleges plaatsvindt;
- b. de wijze waarop gegevensuitwisseling tussen aanbieders, colleges en CAK plaatsvindt;
- c. de wijze waarop verantwoording van aanbieders aan colleges plaatsvindt.

ARTIKEL III

De artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

Memorie van toelichting

1. Algemeen

In dit wetsvoorstel zijn een aantal wijzigingen van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Wmo 2015) opgenomen. De wijzigingen beogen de gemeenten in uitzonderingsgevallen tot samenwerking te kunnen verplichten en de uitvoeringslasten te verminderen. Hieronder wordt op elke wijziging nader ingegaan.

2. Regionale samenwerking

2.1 Inleiding

Voor de goede uitvoering van een aantal taken is het noodzakelijk dat gemeenten met elkaar samenwerken. Op deze wijze kan gezorgd worden dat er bij gemeenten:

- voldoende beschikbaarheid van specialistische kennis en capaciteit is om een toereikend aanbod van hulpverlening te organiseren;
- (boven)regionaal georganiseerd specialistisch aanbod van hulpverlening blijft behouden;
- voldoende (gezamenlijke) draagkracht bestaat om financiële fluctuaties op te vangen;
- meer slagkracht wordt getoond richting aanbieders in het (maatschappelijk midden)veld; en
- de mogelijkheid bestaat om zorgvuldige en toekomstbestendige meerjarige contracten met professionele hulpverleners aan te gaan.

Het gaat dan bijvoorbeeld om de taken op het terrein van de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering, gesloten jeugdhulp, vormen van gespecialiseerde jeugdhulp en de inrichting van een AMHK.

De noodzaak om voor deze taken samen te werken vloeit enerzijds voort uit het feit dat alleen via samenwerking gewaarborgd kan worden dat er overal en altijd capaciteit voorhanden is om kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering en gesloten jeugdhulp te kunnen uitvoeren. De inkoop van gemeenten van (boven)regionaal georganiseerde specialistische hulp moet daarbij zodanig worden afgestemd, dat de keuze van de ene regio niet ten koste gaat van de beschikbaarheid c.q. inkoopzekerheid van deze hulp voor andere regio's. Anderzijds is het ook vanuit het oogpunt van de uitvoering gewenst dat op een aantal taken wordt samengewerkt. Het is voor een gecertificeerde instelling die gezinsvoogdij uitvoert bijvoorbeeld ondoenlijk om met alle gemeenten in Nederland een contract af te sluiten voor de uitvoering van deze kinderbeschermingsmaatregel. Bovendien zou kunnen blijken dat het bij het inkopen van jeugdhulp nodig is om samen te werken voor de inkoop van vormen van jeugdhulp waar binnen één enkele gemeente zo weinig vraag naar is dat het voor die gemeente niet doelmatig is om deze hulp zelfstandig in te kopen bij een jeugdhulpaanbieder. Regionale samenwerking moet voorkomen dat specialistische, schaarse (vaak dure) vormen van jeugdhulp verdwijnen. Verder kan gedacht worden aan jeugdhulp waarvoor zulke specialistische kennis nodig is dat het voor een enkele gemeente moeilijk is om te bepalen of dit hulpaanbod kwalitatief en kwantitatief voldoende beschikbaar is. De noodzaak tot samenwerking kan bij deze vormen van specialistische jeugdhulp ook voortvloeien uit het feit dat deze vormen van jeugdhulp in voldoende omvang (landelijk dekkend aanbod) en kwaliteit beschikbaar moeten blijven voor jongeren.

Er moet ook ter bescherming van jongeren goed (boven)regionaal worden samengewerkt om

maatwerk te kunnen bieden of om wachtlijsten te voorkomen. Bij loverboy slachtoffers is het bijvoorbeeld ter bescherming van deze jeugdigen vaak beter om deze jeugdigen niet in de regio op te vangen, maar wat verder weg in een ander deel van Nederland. Hierover moeten goede (financiële) afspraken worden gemaakt. Ook als instellingen in een gemeente vol zitten, dan is het noodzakelijk dat er regionaal goede afspraken zijn over het plaatsen van kinderen bij andere gemeenten of regio's. Als er tussen gemeenten goed wordt samengewerkt, kan er beter worden toegezien op een evenwichtige kostenverdeling en op zorgvuldige afspraken over de hulp die moet worden geboden.

De gemeenten hebben op grond van artikel 2.8, eerste lid, van de Jeugdwet de plicht om zelf tot afspraken te komen over de wijze waarop zij hun taken vormgeven indien samenwerking voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering van de Jeugdwet is aangewezen. Dit geldt voor zowel de vorm van de samenwerking als voor de onderwerpen waarop samenwerking plaats vindt. Belangrijk is dat de samenwerkingsverbanden waar gemeenten voor kiezen voldoende robuust zijn om de verschillende taken te kunnen uitvoeren. Dit geldt in het bijzonder voor een specifiek aantal taken, zoals de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering en bepaalde specialistische vormen van jeugdhulp en gesloten jeugdhulp in het kader van ernstige opgroei- en opvoedingsproblemen. Deze vormen van zorg komen zo beperkt voor, dan wel zijn dermate dure vormen van jeugdhulp of vereisen veel kennis van de inkopende partij, dat het om die redenen zowel inhoudelijk als vanwege het financiële risico opportuun is dat gemeenten deze taken in samenwerkingsverbanden oppakken.

Gemeenten hebben 42 regio's gevormd in de uitvoering van de Jeugdwet. Al deze regio's zijn vanuit inhoud tot stand gekomen: gemeenten hebben gekeken welke taken zij zelf kunnen uitvoeren en voor welke taken zij moeten samenwerken om hun inwoners goed te kunnen ondersteunen. Zo organiseren gemeenten bijvoorbeeld de eerstelijnstaken in de eigen gemeente. Ambulante hulp wordt soms lokaal en soms in de regio's opgepakt en specifieke jeugdhulp wordt vooral in de regio's opgepakt. Voor jeugdbescherming, jeugdreclassering en andere complexe taken werken gemeenten regionaal of bovenregionaal samen. Gesloten jeugdhulp, maar ook jeugdbescherming en jeugdreclassering, wordt voornamelijk bovenregionaal ingericht.

In het uiterste geval kunnen over de samenwerking bij amvb nadere regels worden gesteld. Dit is geregeld in artikel 2.8 van de Jeugdwet. Artikel 2.8 van de Jeugdwet verplicht in het eerste lid gemeenten om samen te werken als dat nodig is voor een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de Jeugdwet. In het tweede tot en met vierde lid is vervolgens geregeld dat daar bij amvb nadere regels over kunnen worden gesteld. Bij amvb kunnen gebieden worden aangewezen waarbinnen gemeenten samenwerken met het oog op de samenhangende uitvoering van de aan de gemeenten bij of krachtens de Jeugdwet en andere wetten opgedragen taken. Er kunnen in die amvb regels worden gesteld over de vorm van samenwerking. Dit kan overigens uitsluitend indien de noodzakelijke samenwerking in deze gebieden ontbreekt en nadat de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Minister van Veiligheid en Justitie (VenJ) op overeenstemming gericht overleg hebben gevoerd met de betrokken gemeenten. Mocht er naar mening van de betrokken bewindslieden een amvb nodig zijn, dan moet er over het ontwerp van

de amvb op grond van artikel 8.2, derde lid, overeenstemming zijn met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Tevens moet het ontwerp van die amvb op grond van artikel 2.8, vierde lid, in de Staatscourant bekend worden gemaakt en aan ieder de gelegenheid worden geboden om binnen een maand wensen en bedenkingen te uiten over de amvb. Ook moet het ontwerp van de amvb aan de beide Kamers worden overgelegd.

2.2 Hoofdpijnen van het voorstel

De leden over het opstellen van nadere regelgeving voor regionale samenwerking vervallen per 1 januari 2018. De delegatiebepaling vervalt door een aangenomen amendement van Kamerlid Dijkgraaf van de SGP (Tweede Kamer, vergaderjaar 2013–2014, 33 161, nr. 188). Het amendement was een reactie op de kamerbehandeling van de Jeugdwet. Bij de behandeling van de Jeugdwet is over de bevoegdheid om gemeentelijke samenwerking te verplichten van kabinetszijde opgemerkt (Handelingen TK 10 oktober 2013, 12-32-47) dat de delegatiegrondslag voor de amvb over regionale samenwerking na drie of vijf jaar zou kunnen vervallen. Het amendement bepaalde dat de delegatiegrondslag na drie jaar zou vervallen. Het idee achter de tijdelijkheid van de delegatiebepaling was dat de mogelijkheid om nadere regels te stellen op enig moment niet meer nodig zou moeten zijn, omdat het stelsel zoals geregeld in de Jeugdwet dan definitief gevormd zou zijn in de uitvoering van goede specialistische zorg en dat samenwerking dan een vanzelfsprekend onderdeel is bij gemeenten en tussen regio's.

De Staatssecretaris van VWS en de Staatssecretaris van VenJ constateren dat op dit punt het moment van een stabiele uitkristallisering van het stelsel met sterke samenwerkingsbanden en goede afspraken over inkoop en behoud van goede specialistische zorg nog niet is bereikt. De Transitie Autoriteit Jeugd constateert de noodzakelijke samenwerking gaandeweg steeds meer onder druk komt te staan en dat sommige regio's niet meer stabiel zijn in samenstelling, dan wel zich afscheiden/uiteenvallen. Deze (boven)regionale samenwerking is, zoals de TAJ ook stelt, noodzakelijk om de beschikbaarheid van (boven)regionaal georganiseerde hulp te borgen. Goed opdrachtgeverschap van gemeenten voor wat betreft het maken van goede afspraken tussen gemeenten, komt in de regio's nog niet altijd goed van de grond.

Tegelijkertijd ontvangen de Staatssecretaris van VWS en de Staatssecretaris van VenJ regelmatig berichten over beperkte (boven)regionale samenwerking. De regionale samenwerking staat in verschillende regio's onder druk en in sommige regio's wordt de samenwerking zelfs minder. Er zijn bijvoorbeeld regio's waar gemeenten niet meer samenwerken met andere gemeenten in de regio en een eigen koers varen bij de inkoop van zorg.

Waar regio's wel stabiel zijn en gemeenten goed samenwerken, gaan de afspraken over en de inkoop van specialistische zorg beter. Maar deze processen hebben niet het tempo dat nodig is om te zorgen dat de specialistische functies binnen de jeugdhulp snel onderdeel worden van het regionale zorglandschap.

Een van de redenen dat de regionale samenwerking onder druk staat is erin gelegen dat afstemming tussen gemeenten lastig is. Soms moeten meer dan 100 gemeenten met elk verschillend gemeentelijk beleid op een lijn komen om samen specialistische jeugdzorg in te kopen. Dat is niet eenvoudig.

Ook zijn financiële afspraken soms de bron van problemen bij regionale samenwerking. Zo hebben sommige gemeenten een vereveningssysteem voor de kosten met elkaar afgesproken. Als er bij de ene gemeente tekorten zijn, kan een andere gemeente die tekorten opvangen. Sommige gemeenten zijn het echter niet eens met het vereveningssysteem, bijvoorbeeld als ze te veel op moeten draaien voor de kosten van een andere gemeente, en dat terwijl de gemeente zelf juist veel middelen heeft uitgegeven aan preventie. Als gemeenten geen onderlinge verevening meer willen, dan kunnen de samenwerkingsverbanden met andere gemeenten onder druk komen te staan. Soms loopt de regionale samenwerking ook moeizaam, omdat gemeenten verschillende bekostigingssystemen hebben gekozen.

Als de regionale samenwerking niet goed verloopt, dan is dat zorgelijk. Het heeft namelijk grote gevolgen voor de continuïteit en beschikbaarheid van de (hoog) specialistische jeugdhulp, de jeugdbescherming en de jeugdreclassering. Stabiliteit in de regionale samenwerking is cruciaal om in het gedecentraliseerde stelsel aan (hoog)specialistische jeugdhulp gestalte kunnen blijven geven. Problemen met de regionale samenwerking blijken met name de zorgvuldige inkoop van de specialistische jeugdhulp te bedreigen en daarmee ook het voortbestaan van die voorzieningen. Als samenwerkingsverbanden uit elkaar vallen, kunnen er, met name bij de inkoop van zware specialistische jeugdhulp, ongewenste effecten optreden. Voorbeelden van deze effecten zijn onvoldoende slagkracht, onvoldoende specialistische kennis, financiële nadelen en kwalitatief minder hoogwaardige inkoop. Cruciale en schaarse vormen van jeugdhulp worden bedreigd in hun voortbestaan als gemeenten niet goed samen werken. Dat zou betekenen dat jeugdigen met ernstige (met name psychische) problemen niet meer de juiste hulp zullen kunnen krijgen. Onder andere de Transitieautoriteit Jeugd (TAJ) bevestigt dit.

De geconstateerde problemen bij de regionale samenwerking en de mogelijke gevolgen stemmen tot zorg en daarom is in het bestuurlijk overleg met de VNG aangekondigd dat het noodzakelijk wordt geacht dat er een wetwijziging in gang wordt gezet om artikel 2.8 ook na 1 januari 2018 te laten gelden. Daartoe is voorliggend wetsvoorstel opgesteld.

Het doel van het behouden van de delegatiebepaling is het kunnen stabiliseren van de regionale samenwerking, desnoods met regelgeving vanuit het Rijk. Vooralsnog is de regionale samenwerking vanuit de praktijk ontstaan, maar het is van belang dat de regering dit af kan dwingen als samenwerkingsverbanden uit elkaar vallen. Aan de VNG en de Tweede Kamer is aangegeven dat het Rijk als stelselverantwoordelijke die bevoegdheid dient te hebben. Als gemeenten niet goed samenwerken, dan kunnen er bij amvb regels worden gesteld of er kan met deze mogelijkheid druk worden uitgeoefend om samenwerking tussen gemeenten te bevorderen. Alleen al het bestaan van deze bevoegdheid geeft de mogelijkheid om de nodige bestuurlijke druk uit te oefenen. Ervaring leert dat een preventief effect uitgaat van het feit dat er een mogelijkheid is dat er vanuit het Rijk kan worden ingegrepen op de regionale samenwerking. Dit maakt de

delegatiebepaling proportioneel, aangezien verdere regelgeving hierdoor mogelijk voorkomen kan worden. Het op overeenstemming gerichte overleg dat gevoerd moet worden tussen gemeenten en de Staatssecretaris van VWS en de Staatssecretaris van VenJ (artikel 2.8, tweede lid, van de Jeugdwet) alvorens een amvb kan worden opgesteld, heeft ook een positief effect op het bevorderen van regionale samenwerking. Tijdens dit overleg kunnen afspraken worden gemaakt en problemen worden opgelost, alvorens de samenwerking met regelgeving wordt opgelegd.

In de delegatiebepaling is de kan-bepaling om regels te kunnen stellen behouden. De inhoud van de delegatiebepaling biedt genoeg mogelijkheden om druk uit te oefenen voor een betere samenwerking in de regio. De delegatiebepaling sluit goed aan bij het belang van het behoud en het goed functioneren van het gedecentraliseerd stelsel. Opschaling naar centraal ingrijpen vanuit het Rijk moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Deze delegatiebepaling bevordert dat er decentraal beter wordt samengewerkt en dat gemeenten gezamenlijk belangrijke zaken als de inkoop van gespecialiseerde jeugdzorg oppakken. De delegatiebepaling geeft een belangrijke impuls voor het oppakken van een goede regionale samenwerking, draagt eraan bij dat decentraal verantwoordelijkheid wordt genomen voor het regelen van goede zorg en moet voorkomen dat specialistische zorg op landelijk niveau centraal zal moeten worden geregeld.

Er wordt beoogd te voorkomen dat specialistische, schaarse vormen van jeugdhulp verdwijnen. Dat is allereerst van belang voor de jongeren die die hulp nodig hebben. Daarnaast voorkomt het voor de betreffende aanbieders ook dat zij door gebrekkige gemeentelijke samenwerking in hun voortbestaan worden bedreigd, hetgeen weer van negatieve invloed is op de hulpbehoevende jongeren.

Naast het kunnen ingrijpen met regelgeving om uiteindelijk goede specialistische zorg voor jeugdigen te kunnen behouden, wordt er momenteel nog meer gedaan aan het behoud en het verbeteren van passende zorg. Zo wordt er momenteel onder andere gewerkt aan het professionaliseren van de kwaliteit van zorgverleners en wordt er gewerkt aan het verbeteren van het functioneren van wijkteams. Verder is tijdens het AO jeugd van 23 februari 2017 in de Tweede Kamer de stand van zaken van de regionale samenwerking aan de orde geweest. Stabiele (boven)regionale samenwerking tussen gemeenten en aanbieders is een noodzakelijke voorwaarde om in een gedecentraliseerd stelsel zorgcontinuïteit van (hoog)specialistische jeugdhulp te kunnen bieden. Hierover hebben de VNG en branches samen afspraken gemaakt, met ondersteuning van VWS. Een belangrijke afspraak is dat regio's gaan investeren in collectief opdrachtgeverschap en beter inzicht genereren in het (boven)regionale zorglandschap. Regio's gaan samen met aanbieders innovatiepaden ontwikkelen om deze vervolgens bij de inkoop te vertalen naar programma's van eisen en meerjarige afspraken. De VNG stimuleert en ondersteunt dit actief.

Daarnaast worden gemeenten en aanbieders ondersteund bij de verdere ontwikkeling van hun professioneel opdrachtgever- en opdrachtnemerschap, bijvoorbeeld tijdens diverse regionale bijeenkomsten. Daarbij is afgesproken dat gemeenten, als goede inhoudelijke opdrachtgever, gaan

werken vanuit stabiele regio's met een duidelijk bestuurlijk en ambtelijk aanspreekpunt voor aanbieders en bovenregionale partijen.

Met ondersteuning van VWS hebben de VNG en branches samen afspraken gemaakt over een meerjarenaanpak van het specialistische zorglandschap. In dit kader hebben de branches onlangs een zorginhoudelijke visie geformuleerd op integrale levering van specialistische jeugdhulp rondom het kind.¹ Samen met de VNG zullen zij deze visie uitdragen en verspreiden bij jeugdregio's en aanbieders. Zodoende kan er in samenwerking (boven)regionaal invulling aan worden gegeven.

Naar aanleiding van acute problemen die zich voordoen bij het vinden van behandelplekken voor jeugdigen die zeer specialistische jeugdhulp nodig hebben, gaat het Ministerie van VWS in gesprek met de VNG en de branches. In een aantal regio's werken gemeenten voor de coördinatie van specialistische plaatsingen op effectieve wijze samen in casusoverleggen, maar op dit moment is nog onduidelijk in welke regio's een dergelijke coördinatie nog niet of onvoldoende aanwezig is. Dit is een vorm van samenwerking die noodzakelijk is voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering van de Jeugdwet.

Een andere opgave waarvoor gemeenten regionaal (beter) zullen moeten samenwerken is het beteugelen van wachttijden en wachtlijsten. Eind 2016 zijn daarover reeds afspraken gemaakt met gemeenten en branches. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat verwijzers niet alleen weten welk aanbod lokaal is ingekocht, maar ook welke aanbod regionaal beschikbaar is. Daarbij is het ook nodig dat inzichtelijk is waar direct of op korte termijn plek is. Er dient dus transparantie te komen over wachttijden bij de verschillende aanbieders. En gemeenten en aanbieders zullen met elkaar afspraken moeten maken over duidelijke communicatie en eventuele doorverwijzing als sprake is van een onverantwoorde wachttijd. Veel gemeenten en regio's nemen dit mee in de overeenkomsten die zij met aanbieders sluiten voor de jeugdhulp vanaf 2018.

3. Delegatiebepaling uitvoeringslasten

3.1 Inleiding

Sinds de inwerkingtreding van de Jeugdwet en de Wmo 2015 op 1 januari 2015 zijn de uitvoeringslasten gestegen bij het uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Uitvoeringslasten zijn de lasten die samenhangen met administratieve handelingen die verricht worden bij de uitvoering van de regelgeving. Met het onderhavige wetsvoorstel stelt de regering wijzigingen in de Jeugdwet en de Wmo 2015 voor, met als doel uitvoeringslasten in de jeugdhulp en de maatschappelijke ondersteuning voor aanbieders van maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en gekwalificeerde gedragswetenschappers (hierna: aanbieders) te kunnen verminderen. Met dit wetsvoorstel zullen de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (hierna: VWS) en de Minister van Veiligheid en Justitie (hierna: VenJ) – de laatste alleen voor zover het de Jeugdwet betreft – nadere regels stellen om de uitvoeringslasten te beperken. Deze regels kunnen gaan over de wijze van bekostiging, de wijze van gegevensuitwisseling en de wijze van verantwoording.

¹ <https://vng.nl/onderwerpenindex/jeugd/zorglandschap-specialistische-jeugdhulp/nieuws/visiedocument-jeugdbranches-passende-zorg-voor-jeugdigen>

3.2 Hoofdlijnen van het voorstel

3.2.1 Uitvoeringslasten bij de uitvoering van de Jeugdwet en de Wmo 2015

Administratieve lasten zijn kosten die burgers, bedrijven of professionals maken om te kunnen voldoen aan informatieverplichtingen die voortvloeien uit de regelgeving van de overheid.² Uit de Jeugdwet en de Wmo 2015 zelf komen relatief weinig administratieve lasten voort. Het decentraliseren van onderdelen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten naar de Wmo 2015 en de Jeugdwet naar gemeenten had onder meer als doel om de uitvoering doelmatiger en efficiënter vorm te geven, met beperkte administratieve lasten die voortvloeien uit de wetten zelf. In de Jeugdwet en de Wmo 2015 is hier onder meer vorm aan gegeven door de voorheen wettelijk verplichte indicatieprocedures en de procedures om tot toekenning van hulp te komen, te schrappen.

Door de regering wordt in dit wetsvoorstel en bij het opstellen van lagere regelgeving een onderscheid gemaakt tussen onvermijdbare en vermijdbare uitvoeringslasten. Van onvermijdbare uitvoeringslasten is sprake als er uitvoeringslasten zijn die onafwendbaar zijn voor partijen. Het gaat dan bijvoorbeeld om uitvoeringslasten die inherent zijn aan het moeten volgen van aanbestedingsprocedures. Of om bovenregionale aanbieders die te maken hebben gekregen met een toename van financiers en daardoor meer uitvoeringslasten hebben. Er is sprake van vermijdbare uitvoeringslasten als er sprake is van ongewenste diversiteit tussen gemeenten in bedrijfsvoering, automatisering en de wijze van declaratie/facturatie.³ Deze uitvoeringslasten kunnen verminderd worden door standaardisatie.

Voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Wmo 2015 en de Jeugdwet is vastgesteld dat er kansen zijn om de uitvoeringslasten verdergaand te reduceren ten opzichte van de toenmalige situatie (voorafgaand aan de decentralisaties), indien aan een aantal randvoorwaarden werd voldaan:

1. Beleidsvrijheid voor gemeenten op inhoud, maar standaardisatie van de bedrijfsvoering (productie-, verantwoordings-, en declaratiesystemen);
2. Terughoudendheid in verantwoordingseisen van gemeenten;
3. Facturatie en declaratie laten aansluiten bij de standaardisatie van de bedrijfsvoering.

Als gemeenten en aanbieders invulling geven aan deze randvoorwaarden ontstaat er geen of een beperkte stijging van de vermijdbare uitvoeringslasten bij aanbieders en is er zelfs een daling van deze uitvoeringslasten mogelijk. In de afgelopen twee jaar zijn de vermijdbare uitvoeringslasten echter gestegen. Dit blijkt uit diverse rapporten en gesprekken met gemeenten en aanbieders.⁴ De regering heeft in de afgelopen twee jaar afspraken gemaakt met gemeenten en aanbieders om de

² Handboek Meting Regeldruk, Ministerie van Economische Zaken, p. 19.

³ Rapport TAJ, maart 2017 (<https://transitieautoriteitjeugd.nl/nieuws/3de-jaarrapportage-taj-zorgen-voor-de-jeugd>)

⁴ Kamerstukken II 2016/2017, 29515, nr. 399.

vermijdbare uitvoeringslasten terug te dringen, maar tot op heden heeft dit niet het gewenste resultaat opgeleverd.⁵

Bij de uitvoering van de Jeugdwet en de Wmo 2015 is gebleken⁶ dat er vermijdbare, onnodige uitvoeringslasten zijn. Dit heeft de volgende oorzaken:

- Veel gemeenten hebben het administratieve proces voor de uitvoering van de Jeugdwet en de Wmo 2015 op een eigen manier vormgegeven met verschillende wijzen van bekostiging, gegevensuitwisseling en verantwoording.
- Niet alle gemeenten en aanbieders gebruiken het standaardberichtenverkeer (dit zijn sjablonen waarin gemeenten en aanbieders informatie kunnen uitwisselen met elkaar).
- Gemeenten en aanbieders moeten wennen aan het gewijzigde stelsel en moeten verschillende stelsels nog goed op elkaar afstemmen. Sommige aanbieders zijn actief binnen meerdere stelsels (bijvoorbeeld naast de Jeugdwet en de Wmo 2015 ook in de Wet langdurige zorg en/of de Zorgverzekeringswet) en hebben daardoor te maken met verschillende systemen van bekostiging, gegevensuitwisseling en verantwoording. Bij de Jeugdwet zitten alle vormen van hulp nu in een budget, maar is de transformatie van een integraal jeugdhulpaanbod op regionaal/lokaal niveau nog niet voltooid.
- Gemeenten vragen veel verantwoordingsinformatie aan aanbieders.

Aanbieders hebben aangegeven dat zij vanwege de diversiteit in de werkwijzen die gemeenten hanteren te veel van hun budget moeten inzetten voor administratieve handelingen. Dit geldt zeker voor aanbieders die aan meerdere gemeenten diensten leveren. Soms moet per gemeente een aparte administratie worden bijgehouden (met bijvoorbeeld een andere wijze van bekostiging, een andere wijze van gegevensuitwisseling en een andere wijze waarop de verantwoording en de jaarlijkse afrekening wordt vormgegeven). Daarnaast wijkt de gehanteerde ICT-infrastructuur vaak af: het komt voor dat gemeenten verschillende systemen voor digitale gegevensuitwisseling gebruiken. Dit heeft tot gevolg dat aanbieders relatief veel financiële middelen kwijt zijn aan de inrichting van ICT-systemen en aan extra personeel om de administratie voor alle gemeenten te kunnen verwerken. Hierdoor kunnen de publieke middelen niet doelmatig worden ingezet en gaat er minder geld naar de jeugdhulpverlening en maatschappelijke ondersteuning.

3.2.2 Terugdringen uitvoeringslasten

Het doel van zowel de Wmo 2015 als de Jeugdwet is om burgers een passend aanbod van ondersteuning of jeugdhulp aan te bieden (maatwerk). Om dit doel te bereiken hebben gemeenten op basis van beide wetten een grote beleidsvrijheid gekregen. Zij hebben zodoende, binnen de kaders van de Wmo 2015 en de Jeugdwet, de ruimte om zelf contracteisen te formuleren of kwaliteitskaders vast te stellen. Het doel van beide wetten evenals de beleidsvrijheid van gemeenten staan niet ter discussie. Concreet zijn door de VNG, de branches voor aanbieders en

⁵ Kamerstukken II 2014/2015, 34104, nr. 1, Kamerstukken II 2014/2015, 34104, nr. 63 en Kamerstukken II 2016/2017, 29515, nr. 399.

⁶ Kamerstukken II 2014/2015, 34104, nr. 63 en Kamerstukken II 2016/2017, 29515, nr. 399.

het Ministerie van VWS tot nu toe de volgende acties ondernomen om de vermijdbare uitvoeringslasten terug te dringen:

Landelijke standaarden

Het Ministerie van VWS heeft in 2014, naar aanleiding van een onderzoek van het onderzoeks- en adviesbureau RIGO, afspraken gemaakt met de VNG om te voorkomen dat iedere gemeente een eigen administratief proces zou gaan inrichten.⁷ Er werd afgesproken dat de VNG voor gemeenten landelijke standaarden zou ontwikkelen om te gebruiken met aanbieders (onder andere een standaard sjabloon voor gegevensuitwisseling en een standaard sjabloon voor verantwoording). Aan deze afspraak is door de VNG gevolg gegeven en in juli 2014 hebben alle gemeenten ingestemd deze landelijke standaarden te gebruiken in het administratief verkeer met aanbieders. In de praktijk hanteren veel gemeenten en aanbieders echter eigen sjablonen voor gegevensuitwisseling of verantwoording.

De werkagenda 'Administratie en ICT'

Om de werkwijzen bij gemeenten verder te uniformeren en de uitvoeringslasten te verminderen is onder regie van het Ministerie van VWS met de VNG en de branches voor aanbieders (hierna: branches) de werkagenda 'Administratie en ICT' opgesteld. De VNG en de branches geven uitvoering aan deze werkagenda met het programma i-Sociaal Domein. Het programma wordt financieel ondersteund door het Ministerie van VWS. Met dit programma zijn drie uitvoeringsvarianten ontwikkeld. Een uitvoeringsvariant is een standaard werkwijze voor het administratieve proces, dat bestaat uit bekostiging, gegevensuitwisseling en verantwoording. Door gebruik te maken van de uitvoeringsvarianten standaardiseren gemeenten hun administratieve werkwijze. Elke uitvoeringsvariant gaat uit van een bepaald type bekostiging (inspanningsgericht, outputgericht en taakgericht) die gemeenten in de praktijk gebruiken bij de inkoop van hulp en ondersteuning. Als de gewenste hulp en ondersteuning volgens één van de uitvoeringsvarianten is ingekocht door een gemeente, dan hoort daar een aantal standaard stappen bij voor gegevensuitwisseling en verantwoording tussen een gemeente en de aanbieders. Nog niet alle gemeenten maken gebruik van de uitvoeringsvarianten⁸.

In de brief van 30 maart 2017 is geconcludeerd dat de uitvoering van deze afspraken om de vermijdbare uitvoeringslasten terug te dringen nog niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd.⁹ Uit zowel het onderzoeksrapport van Q-consult als het rapport van de Transitie Autoriteit Jeugd (TAJ) blijkt dat zowel gemeenten als aanbieders onvoldoende invulling geven aan de randvoorwaarden die voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Wmo 2015 en de Jeugdwet zijn geformuleerd. In de praktijk hanteren veel gemeenten en aanbieders nog eigen sjablonen voor gegevensuitwisseling of verantwoording. Ook maken nog niet alle gemeenten gebruik van de uitvoeringsvarianten. De onderzoekers geven aan dat als nu niet wordt overgegaan tot standaardisatie van de bedrijfsvoering, een mogelijkheid bestaat dat de vermijdbare uitvoeringslasten nog verder toe zullen nemen en dat dit ten koste gaat van de beschikbare

⁷ Kamerstukken II 2013/2014, 30597, nr. 428.

⁸ Kamerstukken II 2016/2017, 29515, nr. 399.

⁹ Kamerstukken II 2016/2017, 29515, nr. 399.

budgetten voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp¹⁰. Met onderhavig wetsvoorstel wil de regering dit voorkomen en het proces om de vermijdbare uitvoeringslasten terug te dringen versnellen.

3.2.3 Instrumentkeuze

Gemeenten en aanbieders zijn bezig om de administratieve processen te uniformeren. Om dit proces te versnellen en de doelmatige besteding van publieke middelen te bevorderen, stelt de regering voor om op dit punt regels te stellen. Er wordt daarom voorgesteld in de Jeugdwet en de Wmo 2015 een grondslag te creëren om bij ministeriële regeling regels te stellen die kunnen gaan over de wijze van bekostiging, de wijze van gegevensuitwisseling en de wijze van verantwoording. Met de wijze van bekostiging kan gedacht worden aan het verplicht stellen van de in paragraaf 2.2 besproken uitvoeringsvarianten¹¹. Deze uitvoeringsvarianten beschrijven voor verschillende wijzen van bekostiging een gestandaardiseerd proces. Als gemeenten en aanbieders deze uitvoeringsvarianten consequent toepassen kan dit leiden tot vermindering van de uitvoeringslasten. Ook wordt gedacht onderdelen van de uitvoeringsvarianten te verplichten zoals het gebruik van een landelijk verantwoordingsprotocol of het gebruik van een standaard digitaal sjabloon voor berichtenverkeer. Het uitgangspunt in de ministeriële regeling is slechts het gebruik van instrumenten te verplichten die door gemeenten en aanbieders samen zijn ontwikkeld en welke zijn getoetst op effectiviteit en doelmatigheid. Hiermee beoogt de regering enkel regels te stellen die de uitvoering versterken, die de vermijdbare uitvoeringslasten zullen verminderen en tot zo min mogelijk transitieproblemen bij gemeenten leiden.

4. Regeldrukgevolgen

De wetswijzigingen hebben geen regeldruk effecten voor burgers of bedrijven, omdat het bij de wetswijzigingen enkel om delegatiegrondslagen gaat. Bij het opstellen van nadere regelgeving zal de met die regeling gepaard gaande regeldruk effecten nader worden toegelicht.

5. Financiële gevolgen

De voorgestelde delegatiebepalingen in de Jeugdwet en de Wmo 2015 hebben geen financiële gevolgen.

6. Advies en consultatie

6.1 Advies en consultatie ten aanzien van de delegatiebepaling regionale samenwerking

Er heeft afstemming plaatsgevonden met het ministerie van BZK over de delegatiebepaling voor de regionale samenwerking. Het ministerie van BZK kon zich voorstellen dat deze delegatiebepaling in de Jeugdwet nodig is als drukmiddel. De voordracht voor een amvb waarin samenwerking opgelegd wordt, wordt momenteel gedaan in overeenstemming met de Minister van BZK, vanwege zijn verantwoordelijkheid inzake de decentrale overheden en zijn rol als coördinerend bewindspersoon

¹⁰ Rapport TAJ, maart 2017.

¹¹ <http://i-sociaaldomein.nl/producten>.

van de Ministeriële commissie decentralisaties. Het ministerie van BZK is er voorstander van dat dit zo blijft. Dit doet recht aan de positie van de Minister van BZK als bewaker van de positie van gemeenten.

Er heeft tevens afstemming plaatsgevonden met de bewindslieden van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). De Participatiewet heeft namelijk ook een dergelijke delegatiegrondslag om regels te kunnen stellen over regionale samenwerking, namelijk in artikel 8c van de Participatiewet. Via het aangenomen amendement op de Invoeringswet Participatiewet zal echter ook de delegatiebepaling met de mogelijkheid om bij amvb regels te stellen over de regionale samenwerking binnen de Participatiewet per 1 januari 2018 vervallen. Er is aan de bewindslieden van het ministerie van SZW gevraagd of er een wens is om de delegatiebepaling ook te behouden voor de Participatiewet, aangezien de Wmo 2015 de mogelijkheid heeft in artikel 2.6.1 van de Wmo2015 en er een wens is dat de Jeugdwet de delegatiegrondslag behoudt. Er is hierop vervolgens aangegeven dat er voor de Participatiewet momenteel geen wens is dat de delegatiegrondslag na 1 januari 2018 behouden blijft in de Participatiewet.

Verder is de VNG geïnformeerd over het behoud van de delegatiebepaling voor regionale samenwerking.

6.2 Advies en consultatie ten aanzien van de delegatiebepaling vermindering uitvoeringslasten

Het wetsvoorstel aangaande het deel over het verminderen van uitvoeringslasten is door de Staatssecretaris van VWS op 4 mei 2017 voorgelegd aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (hierna: VNG), de branches voor aanbieders (Actiz, BTN, Federatie Opvang, GGZ Nederland, Jeugdzorg Nederland en VGN), cliëntenorganisaties (de ANBO, Iederin, Mezzo, NPCF, Opvang, PCOB, Per Saldo, Unie-KBO), het Centraal Administratie Kantoor (hierna: CAK), het programma i-Sociaal Domein, Actal en het Forum voor Standaardisatie.

De VNG, alle branches voor zorgaanbieders, het PCOB, Per Saldo, het CAK, het programma i-Sociaal Domein en Actal hebben van de mogelijkheid gebruik gemaakt om een advies uit te brengen.

Uit de consultatiereacties blijkt dat er voldoende draagvlak is voor de delegatiebepaling. Bij de uitwerking van de lagere regelgeving zal de regering, net zoals bij de totstandkoming van de delegatiebepaling, de veldpartijen nadrukkelijk betrekken. De Staatssecretaris van VWS heeft de VNG, de branches voor aanbieders, het CAK en de cliëntenorganisaties inmiddels verzocht om met een gezamenlijk voorstel te komen ter invulling van de ministeriële regeling. Aan de veldpartijen is verzocht om een voorstel te maken dat uitvoerbaar is, effectief en efficiënt is en tot het gewenste resultaat leidt. Onder meer op basis van dit voorstel zullen de Staatssecretarissen van VWS en VenJ een regeling opstellen.

Hieronder volgt een samenvatting van de reacties uit de consultaties en de wijze waarop deze wel of niet zijn verwerkt in het wetsvoorstel ten aanzien van de delegatiebepaling vermindering uitvoeringslasten.

6.2.1 De VNG

De VNG heeft in haar reactie aangegeven voorstander te zijn van het verminderen van de uitvoeringslasten bij de uitvoering van de Wmo 2015 en de Jeugdwet en onderschrijft de noodzaak van de delegatiebepaling. De VNG wijst er op dat het goed is te realiseren dat gemeenten slechts iets meer dan twee jaar verantwoordelijk zijn. Het nieuwe stelsel staat nog maar aan het begin, is nog niet uitontwikkeld en er is juist ruimte nodig voor innovatie. Het is volgens de VNG te vroeg om de huidige praktijk vast te willen leggen. In de reactie is aangegeven dat de regering de beleidsvrijheid van gemeenten niet moet beperken met dit wetsvoorstel door bijvoorbeeld maar één uitvoeringsvariant verplicht te stellen en gemeenten geen ruimte te laten in het kiezen van een bekostigingssystematiek. Daarnaast heeft de VNG onder andere voorgesteld om de term 'codificatie' te vertalen in de wettekst. Er wordt verder voorgesteld om een kan-bepaling op te nemen, waarmee het mogelijk wordt om publieke partijen aan te wijzen die standaarden kunnen beheren en de elektronische infrastructuur kunnen faciliteren. De VNG geeft er de voorkeur aan als voor de delegatiebepaling in het wetsvoorstel een zogenaamde 'kan-bepaling' wordt gehanteerd in plaats van de voorgestelde dwingende 'zal-bepaling'. Tot slot verzoekt de VNG om de nadere regels goed af te wegen en daadwerkelijk te komen tot een reductie van de uitvoeringslasten.

Als reactie op het advies van de VNG is de toelichting op onderdelen verduidelijkt. Het is bekend dat er sprake is van een nieuw stelsel dat zich nog verder moet ontwikkelen. De Staatssecretaris van VWS acht het echter van belang dat uitvoeringslasten zo gauw mogelijk minder worden en dat er meer geld beschikbaar is voor hulp. Het is niet de bedoeling om met de ministeriele regeling innovatie te beperken. De gemeenten en aanbieders mogen invulling geven voor de inhoud van de ministeriele regeling. Hierbij kan rekening worden gehouden met innovatieve mogelijkheden om uitvoeringslasten te beperken. Een ministeriele regeling kan verder eenvoudig worden gewijzigd als dat voor de toekomst noodzakelijk blijkt te zijn. Het is ook niet noodzakelijk een termijn te koppelen aan de duur van een regeling. De regering heeft de ambitie om nadere regels te stellen en is van mening dat gemeenten en aanbieders voldoende tijd hebben gehad om zonder wettelijke verplichting afspraken te maken. Er is dus geen wens om een "kan-bepaling" te hanteren, maar een "zal-bepaling". Uiteindelijk is er wel een keus over de inhoud van de op te stellen regeling. Regels kunnen betrekking hebben op de wijze waarop bekostiging, de wijze waarop gegevensuitwisseling plaatsvindt of de wijze waarop verantwoording plaatsvindt.

Om tot deze nadere regels te komen vraagt de regering de gemeenten en aanbieders een voorstel te doen voor inhoudelijke invulling van de ministeriele regeling over de wijze van bekostiging, gegevensuitwisseling en verantwoording. Het opnemen van het begrip 'codificatie' in de wettekst wordt niet noodzakelijk geacht. De regering neemt het verzoek van de VNG om in de wet een kan-bepaling op te nemen die het mogelijk maakt om publieke organisaties aan te wijzen die verantwoordelijk zijn voor, bijvoorbeeld, gegevensuitwisseling voor nu niet over. Er zijn namelijk nog discussies gaande over de reikwijdte en gevolgen van dit verzoek.

6.2.2 De branches voor aanbieders

De branches voor aanbieders hebben gezamenlijk gereageerd. Zij hebben aangegeven verheugd te zijn met de delegatiebepaling vermindering uitvoeringslasten in het wetsvoorstel. Ze dringen erop aan dat de ministeriële regeling op korte termijn wordt vastgesteld. De branches voor aanbieders hebben concreet voorgesteld om de wijze van contracteren op te nemen in de wettekst. Ook hebben zij de regering geadviseerd om het begrip bekostiging te verduidelijken in de memorie van toelichting.

Het begrip bekostiging is verduidelijkt in de memorie van toelichting. De regering heeft de suggestie om de wijze van contracteren op te nemen in de wettekst niet overgenomen. Het begrip contracteren is te ruim en verplicht de regering om regels te stellen die niet enkel gaan over het administratief proces. Contracteren kan ook gaan over diensten, producten en de daarbij behorende kwaliteitseisen. Hierdoor zou de beleidsvrijheid van gemeenten (sterk) worden ingeperkt. Het doel van de regering is enkel om het administratief proces te standaardiseren en niet om de beleidsvrijheid van gemeenten in te perken.

6.2.3 Cliëntenorganisaties

De cliëntenorganisaties KBO-PCOB en Per Saldo hebben gereageerd op de delegatiebepaling vermindering uitvoeringslasten in het wetsvoorstel. KBO-PCOB steunt het terugdringen van uitvoeringslasten en is positief over het wetsvoorstel. Concreet heeft deze organisatie verzocht om betrokken te worden bij het opstellen van de ministeriële regeling. Per Saldo heeft in haar reactie aandacht voor de aanpak van uitvoeringslasten bij de uitvoering van het pgb trekkingsrecht. Volgens Per Saldo ervaren budgethouders een toename van uitvoeringslasten, doordat de informatievoorziening niet op orde is, gemeenten veel verantwoordingsinformatie vragen van budgethouders en het nog vorm te geven budgethoudersportaal ook kan leiden tot extra uitvoeringslasten voor de budgethouders. Per Saldo geeft aan dat de uitvoeringslasten teruggedrongen kunnen worden door meer uniformiteit bij de vormgeving van het instrument pgb of het implementeren van een nieuw instrumentarium (het integraal of gezins-rgb).

Het advies van KBO-PCOB is ter harte genomen: deze organisatie wordt betrokken bij het opstellen van de ministeriële regeling.

De voorstellen die Per Saldo heeft gedaan zijn niet overgenomen, aangezien de delegatiebepaling vermindering uitvoeringslasten in dit wetsvoorstel zich richt op het terugdringen van uitvoeringslasten bij de inkoop, facturatie en verantwoording van zorg in natura en niet ziet op het pgb trekkingsrecht. Wel is met Per Saldo een gesprek gevoerd. De suggesties die Per Saldo heeft gedaan, worden meegenomen in een ander traject over het optimaliseren van de uitvoering van het pgb trekkingsrecht en de inrichting van het budgethoudersportaal.

6.2.4 Actal

Actal heeft de regering op een aantal onderdelen van advies voorzien. Actal vraagt om nut en noodzaak van het wetsvoorstel ten aanzien van de delegatiebepaling vermindering uitvoeringslasten nader te motiveren. Ten tweede verzoekt Actal de regering om de wetwijziging en de daarmee gepaard gaande lagere regelgeving op een zogenaamd lastenluw moment te

implementeren. Als derde vraagt Actal om op het terrein van informatievoorziening een verbinding te leggen met de Participatiewet. In dit verband geeft Actal aan dat de regering streeft naar het verplichten van informatiestandaarden in de Wmo 2015 en de Jeugdwet en niet in de Participatiewet. Dit kan volgens Actal onnodige regeldruk met zich brengen. Concreet wordt verzocht om de risico's hiertoe en de beperking hiervan nader toe te lichten. Ten vierde verzoekt Actal de ministeriële regeling door zijn rechtsopvolger, de ATR, te laten toetsen.

Het nut en de noodzaak van dit wetsvoorstel ten aanzien van de delegatiebepaling vermindering uitvoeringslasten zijn nader onderbouwd in de toelichting.

Bij de ministeriële regeling zal zoveel mogelijk rekening worden gehouden met het moment waarop de nieuwe regels van kracht worden.

Er is contact gezocht met SZW over de verbinding met de Participatiewet. Nagegaan is wat de risico's zijn als deze rijksregelgeving voor de wijze van bekostiging, gegevensaanlevering en verantwoording zich beperkt tot de domeinen van de Wmo-zorg en de Jeugdzorg en geen werking heeft voor het domein Werk en Inkomen (de Participatiewet en de Wet SUWI). De risico's worden ingeschat op nihil. De gegevensuitwisseling tussen publieke partijen in het domein van Werk en Inkomen is namelijk al volledig gestandaardiseerd met het Suwi gegevens register en het Inlichtingen Bureau (IB) gegevensregister. De noodzaak van standaardisatie bij aanbieders van re-integratie ontbreekt ook. Gemeenten zijn sinds 2004 (invoering Wet werk en bijstand) verantwoordelijk voor de re-integratie van de doelgroep. Gemeenten doen de uitvoering veelal zelf en besteden soms deeltaken in het kader van re-integratie uit aan private partijen. De Participatiewet heeft daar geen verandering in gebracht. De huidige praktijk geeft geen aanleiding voor standaardisatie zoals nu wordt voorgesteld voor de WMO en de Jeugdzorg. Aan re-integratiebureaus de plicht opleggen om gestandaardiseerd informatie aan gemeenten te leveren in het kader van gegevensuitwisseling, lijkt ook niet nodig aangezien gemeenten als opdrachtgever vanzelf de informatie volgens de standaarden zullen vragen.

Het advies om de ministeriële regeling voor te leggen aan de ATR wordt overgenomen.

6.2.5 Het CAK

Het CAK heeft in zijn reactie laten weten voorstander te zijn van de delegatiebepaling vermindering uitvoeringslasten in het wetsvoorstel en zal conform zijn verzoek betrokken worden bij de totstandkoming van de ministeriële regeling.

6.2.6 Het programma i-Sociaal Domein

Door de organisatie van het programma i-Sociaal Domein zijn geen inhoudelijke opmerkingen gemaakt bij het wetsvoorstel.

7. Inwerkingtreding

Het streven is om het wetsvoorstel begin 2018, maar uiterlijk op 1 juli 2018 in werking te laten treden.

Ook is het gewenst om de ministeriële regeling voor het verminderen van uitvoeringslasten op 1 juli 2018 in werking te laten treden, zodat bij de inkoop van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning ten behoeve van het jaar 2019 gewerkt moet worden volgens de gestandaardiseerde wijze. De regelgeving zal slechts gaan gelden voor contracten die worden gesloten na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel en de ministeriële regeling.

Artikelsgewijs

Artikel I, onderdeel A

Het voorgestelde artikel 2.8 van de Jeugdwet bewerkstelligt dat ook na 1 januari 2018 bij amvb gebieden kunnen worden aangewezen waarbinnen gemeenten voor de uitvoering van de Jeugdwet en andere wetten met elkaar samenwerken. Tevens kunnen bij die amvb regels worden gesteld over de vorm van samenwerking. De amvb zal slechts opgesteld worden indien de gemeenten niet zelf tot de noodzakelijke samenwerking komen en nadat de ministers van VWS en VenJ met de betrokken colleges overleg hebben gevoerd.

De voordracht voor een amvb waarin samenwerking opgelegd wordt, zal worden gedaan in overeenstemming met de minister van BZK, vanwege zijn verantwoordelijkheid inzake de decentrale overheden en zijn rol als coördinerend bewindspersoon van de Ministeriële commissie decentralisaties.

Een concept van de amvb zal bij de Tweede en Eerste Kamer worden voorgehangen en tevens voor commentaar in de Staatscourant worden gepubliceerd.

Artikelen I, onderdeel B, en II

De voorgestelde artikelen 2.15 van de Jeugdwet en 2.6.7a van de Wmo 2015 bieden de grondslag voor het stellen van regels over de wijze van bekostiging, gegevensuitwisseling en verantwoording van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning.

Onder 'bekostiging' wordt zowel de situatie verstaan dat gemeenten met aanbieders een overeenkomst sluiten over de door hen te verlenen jeugdhulp of maatschappelijke ondersteuning, als de situatie dat gemeenten daarvoor subsidie verlenen.

Met het gebruik van de term 'gegevensuitwisseling' is nadrukkelijk niet bedoeld een grondslag te geven voor de verwerking en verstrekking van persoonsgegevens. In de voorgestelde artikelen gaat het slechts om de wijze waarop gegevens tussen aanbieders en colleges van burgemeester en wethouders (hierna: colleges) worden uitgewisseld. Voor zover deze gegevens persoonsgegevens betreffen, is de benodigde wettelijke grondslag voor de verwerking en verstrekking hiervan al elders geregeld. Deze is te vinden in hoofdstuk 7 van de Jeugdwet, nader uitgewerkt in paragraaf 6a van de Regeling Jeugdwet, en hoofdstuk 5 van de Wmo 2015. In het voorgestelde artikel 2.6.7a van de Wmo 2015 is met betrekking tot de wijze van gegevensuitwisseling ook de relatie van het CAK met colleges en aanbieders toegevoegd. Colleges en aanbieders wisselen daarmee gegevens uit in het kader van de eigen bijdrage.

De opgenomen grondslag voor het stellen van regels over de 'verantwoording' van aanbieders aan colleges heeft betrekking op de verantwoording die de aanbieders achteraf, nadat jeugdhulp of maatschappelijke ondersteuning is verleend, aan colleges geven.

Artikel III

Er kan reden zijn om de verschillende bepalingen van dit wetsvoorstel op verschillende momenten in werking te laten treden. De voorgestelde inwerkingtredingsbepaling maakt dit mogelijk.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn